రాచకొండ ఏరియా విస్థాపన

ఫీల్డ్ ఫైరింగ్ రేంజ్ దగ్గరే ఆగుతుందా?

– పి.సుబ్బారావు, జి.మోహన్★

నల్గొండ – రంగారెడ్డి జిల్లాలలో 30 వేల ఎకరాల పైచిలుకు విస్తీర్ణం గల భూభాగంలో భారత సైన్యానికి రైఫిల్ ఫైరింగ్‌లో శిక్షణ ఇవ్వడానికి ఫీల్డ్ ఫైరింగ్ రేంజ్ ఏర్పాటు చేయబోతారన్న ప్రతిపాదన చాలాకాలంగా చర్చలో ఉంది. అడపాదడపా సర్వేలు జరపడం, జీపులు వేసుకొని అధికారులు హడావుడిగా వచ్చిపోవడం జరుగుతుంటుంది. ఎందుకు వస్తున్నారో ఏం చేయబోతారో వాళ్ళు ప్రజలకు చెప్పరు. చెప్పాలన్న పట్టింపు లేదు, చెప్పే అలవాటు లేదు. వాళ్ళ హడావుడి కొంచెం ఎక్కువైనప్పుడల్లా ప్రజలు గాభరా పడడం, ఆందోళన వ్యక్తం చేయడం, స్థానికంగా బలం ఉన్న సిపిఐ వారు నిరసన కార్యక్రమాలు చేపట్టడం జరుగుతుంటుంది. ఈ ఆందోళనకు జవాబుగా ఎవరూ ఏమీ చెప్పరు. ఆందోళన అనవసరమనరు, అసలేమీ జరగబోదనరు, జరగబోయేదేమిటో చెప్పరు.

ఫీల్డ్ ఫైరింగ్ రేంజ్‌ను ఉద్దేశించింది కేంద్ర ప్రభుత్వం ఆధ్వర్యంలోని సైనిక బలగాల అవసరం కోసమే అయినా, భూసేకరణ చేసే అధికారం రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికే తప్ప కేంద్ర ప్రభుత్వానికి లేదు కాబట్టి రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి విషయం తెలియకుండా పోయే అవకాశం లేదు.

ఈ ప్రాంతాన్ని రాచకొండ ప్రాంతం అంటారు. నిజానికి రాచకొండ అనేది ఒక ఊరు. దాని కేంద్రంగా అప్పుడెప్పుడో చిన్నా చితక రాజ్యాలు ఉండేవని అంటారు. రాజ్యం నెలకొల్పడానికి వేరే కారణాలు ఎన్ని ఉన్నా ఇది శత్రు దుర్భేద్యమైన ఇలాఖా అనేది చూడగానే తోస్తుంది.

ఈ ప్రాంతం విశిష్టమైన నైసర్గిక స్వరూపం గల భూభాగం. నల్గొండ జిల్లా సంస్థాన్ నారాయణపురం మండలంలోనూ, రంగారెడ్డి జిల్లా ఇబ్రహీంపట్నం మండలంలోనూ పరచుకొని ఉంది. గుట్టలు, ఎగుడు దిగుడు నేలలు, చిట్టడవి ఉన్న ఈ ప్రాంతం లంబాడా తండాల మయం.

★ నల్గొండ జిల్లా మానవహక్కుల కార్యకర్తలు

40 దాకా తండాలుంటాయి. వేరే శ్రామిక కులాల వారూ కొందరున్నప్పటికీ లంబాడా గిరిజనులదే ఎక్కువ జనాభా. ఇబ్రహీంపట్నం నుండైనా, నారాయణపురం నుండైనా ఇక్కడికి ప్రవేశించగానే ఒక ప్రత్యేకమైన ప్రాంతంలోకి ప్రవేశించిన అనుభూతి కలుగుతుంది. రాష్ట్ర రాజధానికి కేవలం 60 – 70 కిలోమీటర్ల దూరాన ఉన్నామనిపించదు. ఎక్కడో నాగరికత అంచుకు వెళ్ళిపోయినట్లు అనిపిస్తుంది.

కృష్ణానది బేసిన్‌లోని రంగారెడ్డి, నల్గొండ జిల్లాల ప్రాంతమంతటిలాగా ఇది కూడా తీవ్ర వర్షాభావ ప్రాంతమే. అయితే నేల ఎగుడు దిగుడు గుట్టలమయంగా ఉండడం వల్ల పల్లపు ప్రాంతాలలో కుంటలు ఉండడమే కాక భూగర్భ జలాలు కృష్ణా బేసిన్‌లోని ఇతర ప్రాంతాల కంటే మెరుగుగా ఉన్నాయి. దానిని ఆసరా చేసుకొని రాళ్ళు, బండల మధ్య వరిమళ్ళు చేసి పచ్చటి పంటలు పండించిన ఘనత తండావాసులదే. వేరే ఎవరూ ఇంత సాహసం చేసి ఉండేవారు కాదు. ఈ కష్టం వేరే ఎవరివల్ల అయి ఉండేదీకాదు. ఎవరికి లంచాలివ్వాలో వారికంతా ఇచ్చి, ఎంత ఖర్చు పెట్టుకోవాలో అంతా పెట్టుకుని ఆపైన కరెంటు దొంగతనానికి కూడా వెరవక దాదాపు అన్ని తండాలలోనూ కరెంటు బోర్లు వేసుకున్నారు. ఒకటీ రెండూ కాదు 50 బోర్ల దాకా ఉన్నాయి ఒక్కొక్క తండాలో. 175 ఇళ్ళున్న కపిలవాయి తండాలో 60 బోర్లున్నాయి! బోర్ల కింద వరి పండించడంతో పాటు వర్షాధార భూములలో ఆముదాలు, జొన్నలు, సజ్జలు పండిస్తారు. పట్టాభూములు ఎంత ఉన్నాయో దానిలో సగం దాకా అసైన్‌మెంట్ (లావోణిపట్టా) భూములు న్నాయి. అవన్నీ వర్షాధారాలే.

ఈ రెండింటి కంటే ఎక్కువగా అడవి భూములున్నాయి. ఆ అడవి పెద్ద జీవనాధారం తండావాసులకు. వంట చెరుకు సేకరించి బయటి గ్రామాలలో అమ్ముకొని బతికే వాళ్ళు చాలా మంది ఉన్నారు. ఇది కూడా చాలా కష్టంతో కూడుకున్న పనే. రోజంతా కష్టం చేస్తే 20 రూపాయలు మిగులుతాయని రాచకొండ తండా వాసులంటారు. ఇది కాక కుంకుడుకాయ నుంచి తేనెదాకా ఎంతో కొంత విలువైన చిన్న తరహా అటవీ ఉత్పత్తులూ ఉన్నాయక్కడ.

ప్రభుత్వం చేసిన ఒకే మేలు అనేక గ్రామాలలో వనసంరక్షణ సమితులను ఏర్పాటు చేయడం. నిజానికి సారవంతమైన గోదావరి లోయ, తూర్పు కనుమకొండలలో ఆదివాసుల నుంచి రిజర్వ్ ఫారెస్టును కాపాడడానికి వనసంరక్షణ సమితులను ఒక సాధనంగా ప్రయోగిస్తున్నారు గానీ వాటివల్ల నిజంగా ప్రజలకు మేలు జరిగేది తెలంగాణ, రాయలసీమ జిల్లాలలోని వర్షాభావ ప్రాంతాలలో ఉన్న చిట్టడవులలోనే రాచకొండ ప్రాంతంలో వనసంరక్షణ సమితులు కానుగ, జామాయిల్, సీతాఫలాలు పెంచి వందల కుటుంబాలకు జీవనం ఇస్తున్నాయి.

రాళ్ళు, గుట్టల నేలల నుంచి జీవనాన్ని పిండిన లంబాడా గిరిజనుల శ్రమను 'అభివృద్ధి'గా చూడగల దృక్పథం మన పాలకుల వద్ద లేదు. గుట్టల మయమైన రాచకొండ ప్రాంతం రైఫిల్ షూటింగ్ ట్రైనింగ్‌కు బాగా పనికొస్తుందన్న దొకటే వారికి తోచింది. 1993 నుంచి దీనికి సర్వేలు జరుపుతున్నారు. అప్పట్లో నల్గొండ జిల్లాలో 21,838 ఎకరాలు, రంగారెడ్డి జిల్లాలో 9,243 ఎక రాలు దీనికి కేటాయించబడతాయన్నారు. ప్రస్తుత ప్రతిపాదన ప్రకారం నల్గొండ జిల్లాలో 18,471 ఎకరాలు సేకరించబోతారు. రంగారెడ్డి జిల్లా సంగతి తెలీదు. నల్గొండలో సేకరించబోయేదంతా సంస్థాన్ నారాయణపురం మండలం భూమే. గ్రామాల వారీగా ఆ వివరాలు.

గ్రామం పేరు	సేకరించే భూమి (ఎకరాలలో)	తరి పొలం	మెట్ట భూమి	లావోణి పట్టా భూమి	బంజరు	అడవి
జనగామ	897.25	--	254.07	--	403.18	240.00
నారాయణపూర్	2,331.35	8.00	810.11	1,513.24	--	1,202.36
మహమ్మదాబాద్	501.08	--	361.36	10.00	2.35	126.27
రాచకొండ	13,864.37	22.36	1,371.08	--	--	11,460.32
ఓయిలపల్లి	546.09	2.01	543.08	--	--	--
చిల్లాపూర్	330.00	--	203.30	--	126.10	--
మొత్తం	**18,471.34**	**33.09**	**3,544.20**	**1,523.24**	**533.00**	**13,030.15**

(నారాయణపూర్ మండలం)

ఈ పట్టికను అర్థం చేసుకునేటప్పుడు ఒక విషయాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకోవాలి. 'తరిపొలం'గా ప్రభుత్వం గుర్తించేది చెరువులు, కుంటల కింది భూమినే. బోర్ల కింద ఉన్నది మెట్టభూమిగానే నమోదవుతుంది. రెండు, బంజరు, అడవి అనే భూములలోనూ వ్యవసాయం చేస్తున్న వారు చాలామంది ఉన్నారు. వనసంరక్షణ సమితులూ ఉన్నాయి. కుంకుడుకాయ, తేనె, వంట చెరుకు మొదలైనవి సేకరించి అమ్ముకుంటున్న వారూ చాలామంది ఉన్నారు. వీరెవ్వరూ భూమి కోల్పోయే రైతుల జాబితాలో లెక్కకు రారు. ప్రభుత్వం లెక్కపెట్టే బాధిత రైతులు అంటే పట్టాదారులు, లావోణి పట్టాదారులు – 702 మంది మాత్రమే. ఇందులోనూ కచ్చితంగా నష్టపరిహారం దక్కేది పట్టాదారులకే. లావోణి పట్టాదారులకు ఏమిస్తారో, ఎంత ఇస్తారో తెలీదు. పట్టాభూములైనా తిండి పెడతాయి తప్ప భూసేకరణలో వాటి కొచ్చే నష్టపరిహారం అంతంత మాత్రమే. రాచకొండ గుట్టలలో భూముల అమ్మకమూ, కొనుగోలూ జరిగింది తక్కువే. ఎకరా 60 వేలు మించి అమ్ముడు పోయింది లేదు. కాబట్టి పట్టా రైతులతో సహా వేలాది కుటుంబాలు – ప్రధానంగా లంబాడా గిరిజనులు – చేతిలో మహా అయితే చిల్లర పైసలతో వీధిన పడతారు. ఎవ్వరూ చేయని సాహసంతో బండలు పిండి రాచకొండను సస్యశ్యామలం చేసిన వారి శ్రమ సాధించిన అభివృద్ధికి మన్మోహన్‌సింగ్ నిర్వచనంలో అభివృద్ధి అన్న గుర్తింపు లేదు కాబట్టి వాళ్ళ కంతకంటే అర్హత లేదు.

అయితే ఫీల్డ్ ఫైరింగ్ రేంజే ఇక్కడ శాశ్వతం కాకపోవచ్చు. రాచకొండ రాబోయే రోజులలో మన్మోహన్‌సింగ్ నిర్వచించే అభివృద్ధికి కేంద్రం కావచ్చు. టూరిజంలో ఈకో – టూరిజం అనీ అడ్వెంచర్ టూరిజం అనీ లాభసాటి భావనలు వచ్చాయి. హైదరాబాద్ నుంచి మరీ దూరం పోనక్కర లేకుండా, టయోటా కారు నారాయణపురం దగ్గరో, ఇబ్రహీంపట్నం దగ్గరో ఆపి రాళ్ళు, రప్పలు, గుట్టలు, చిట్టడవులు నిండిన విశాల భూభాగంలో కొన్ని గంటలు 'థ్రిల్లింగ్'గా విహరించి సాయంత్రం వెనక్కిపోయి వైస్‌రాయ్ హోటల్ చేరుకోవచ్చు. అప్పుడు కష్టించి వ్యవసాయ అభివృద్ధి సాధించిన లంబాడాలు ఒక సంవత్సరంలో పొందుతున్న ఆదాయం రేపు టూరిజం కంపెనీ వారికి వారంలో రాగలదు. పైగా ఇది నిన్న మొన్నటిదాకా మావోయిస్టుల రాచకొండదళం యధేచ్ఛగా

విహరించిన ప్రాంతం కాబట్టి వారు బసచేసిన రాళ్ళ మధ్యనే, మనం కూడా రెండు నిమిషాలు విశ్రమించి కోకాకోలా తాగిన 'థ్రిల్' కూడా పొందవచ్చు. బహుశా దీనిని విప్లవ టూరిజం అనబోతారేమో. బ్రోచర్‌లో ఇది కూడా చేర్చి రేటు పెంచవచ్చు. రాచకొండకు ఈ వైభవం కలిగే నాటికి ఈ నాడక్కడ సేద్యంచేసి బతుకుతున్న వేలాది లంబాడా కుటుంబాలు ఎక్కడుంటాయో, ఎలాగుంటాయో.

✪